

Materiál pro jednání kolegia rektora ČZU v Praze dne 7. 2. 2005

Zpráva o činnosti SIC za rok 2004

Předkládá: prof. RNDr. Václav Slavík, DrSc.,
prorektor pro informační systémy

Zpracoval: Ing. Daniel Novák, CSc.,
ředitel SIC

Zdůvodnění:

Materiál je předkládán v souladu
s plánem práce kolegia rektora.

Návrh usnesení:

Kolegium rektora bere předložený
materiál na vědomí.

Zpráva o činnosti SIC za rok 2004

SIC prodělal v loňském roce relativně zásadní administrativní změnu: **Odbor informačních a komunikačních technologií** (OIKT), který je formálně zařazen pod SIC, je nyní řízen přímo kvestorem a prorektorem pro informační systémy. V současné době se SIC dělí na dvě oddělení: Oddělení knihovnických služeb (OKS) a oddělení informačních a propagačních služeb (OIPS).

V rámci OIPS působí **Oddělení základní knihovny** (OZK) a **Oddělení sekundárních informací a rozvoje** (OSIR). V rámci OIPS působí **Audio-vizuální středisko** (AVS) a ostatní oddělení zajišťující chod SIC jako Kartové centrum, Správa sálu, Archiv.

Počet zaměstnanců se v posledním období stabilizoval. Při neustále se zvyšujících nárocích na knihovnicko-informační oblast a zejména stále se zvyšujícím počtu studentů je udržení kvalitních služeb při stávajícím personálním obsazení stále obtížnější. Jenom díky týmové spolupráci, dobré organizaci práce a koordinaci činností se daří zvládat běžný provoz knihovny, ale i nezbytný rozvoj a zkvalitňování služeb uživatelům knihovny. Kvalifikační strukturu zaměstnanců SIC uvádí následující tabulka:

	Fyzické osoby	Přepočtený počet
Celkový počet	36	25,2
Se vzděláním vysokoškolským	12	9,3
Se vzděláním středoškolským	15	10,6
Se vzděláním základním	9	5,3

SIC usiluje o to, aby jeho zaměstnanci měli dostatek příležitostí k dalšímu odbornému vzdělávání. Většiny odborných akcí s tematikou vysokoškolského knihovnictví a s ním souvisejících problémů se proto zástupci SIC účastní. Získávání aktuálních informací v oboru přispívá nejen k osobnímu profesnímu růstu zaměstnanců, ale i ke zlepšování služeb, které SIC poskytuje svým uživatelům.

Pracovníci SIC se v roce 2004 zúčastnili následujících seminářů a konferencí (výběr):

- Inforum 2004, 05/2004 (*PhDr. Petr Boldiš - příspěvek*),
- Automatizace knihoven, 09/2004,
- Knihovny současnosti, 09/2004,
- IVIG 2004, 09/2004 (*PhDr. Petr Boldiš - příspěvek*),
- Celostátní porada knihoven vysokých škol, 11/2004,
- Semináře pořádané Ústavem informačních studií a knihovnictví FF UK,
- Semináře věnované práci s elektronickými informačními zdroji.

OZK zajišťuje chod studoven, zajišťuje nákup příslušné studijní literatury pro studenty, zaměstnance, případně veřejnost k prezenčním a absenčním výpůjčkám. OZK zajišťuje dále nákup odborné a vědecké literatury včetně periodik pro jednotlivé útvary ČZU. Vedení knihovny metodicky řídí knihovníky dílčích knihoven na katedrách. Základní údaje o knihovním fondu uvádí následující tabulka:

Přírůstek knihovního fondu za rok 2004	6 877
Knihovní fond celkem	135 189
Počet odebíraných titulů periodik:	
- fyzicky	299
- elektronicky (odhad)	832
Počet svazků umístěných ve volném výběru	2 593

Výměnou bylo v roce 2004 získáno do fondu cca 470 publikací, z darů 38.

OZK má na starosti výpočetní techniku využívanou v prostorách SIC studenty a zaměstnanci. Na všech přístupných počítačích ve studovnách je studentům a zaměstnancům umožněn přístup na internet. Počítače jsou určeny pro přípravu seminárních, bakalářských a magisterských prací včetně možnosti tisku, případně pro vyhledávání informací i na intranetu univerzity. Ve velké studovně se v současnosti nachází 32 PC P4 Celeron 1,6 GHz. Na tyto počítače je aplikován rezervační systém prostřednictvím karet ISIC/ČZU (Fangorn) vyvinutý na PEF. V malé studovně bylo koncem roku 18 PC P4 1,8 GHz. Na přelomu roku 2004/5 byla vybavena druhá část malé studovny 18 PC Intel Celeron 2,53 GHz. Tato PC jsou určena převážně pro účastníky univerzity třetího věku. Ve studovně je dále k dispozici scanner a síťová tiskárna HP 2300. Ve stadiu částečného využívání je studovna pedagogů a doktorandů tj. 12 PC P4 2,6 GHz. V této studovně probíhají zejména školení o využívání informačních databází. Všechny využívané počítače jsou zapojené do sítě, většinou rychlostí 100 Mb/s, k tomu je využíván jeden 48-portový switch s modulem 1Gb/s pro připojení k pátevní síti, strukturu doplňují další čtyři 24-portové switche. Návštěvnost studoven zatím stále stoupá. V roce 2004 navštívilo studovny o 25 300 uživatelů víc, než v předchozím roce.

V prostorách kolem výpůjčního protokolu je také možné využít bezdrátového připojení k síti. Zde jsou také umístěny dva počítače pro přednostní získávání informací z elektronického katalogu. Přístup do tohoto souborného katalogu univerzity je možný z webového rozhraní i mimo univerzitu, a to z webového rozhraní (<http://www.sic.czu.cz/opac>). Čtenáři knihovny zde mají možnost kontrolovat svoje výpůjčky.

Celkový sumární přehled o knihovnických službách poskytnutých v roce 2004 uvádí následující tabulka:

Otevírací doba za týden	60 hod.
Počet absenčních výpůjček	25 833
Počet uživatelů	9 520
Počet studijních míst	156
Počet návštěvníků studoven	81 672
Meziknihovní výpůjční služba celkem	135
Z toho jiné knihovně	55
Z jiné knihovny	80
Mezinárodní meziknihovní výpůjční služba	127
Z toho jiné knihovně	0

Z jiné knihovny	127
Počet databází v knihovně vytvářených	11
Počet zpracovaných rešerší z databází	1 404

V říjnu byla uspořádána ve spolupráci s knihkupectvím Malé centrum prodejní výstava zahraničních naučných knih. Byly zde vystavovány knihy v celkové hodnotě cca 700 tis. Kč. Prohlédlo si ji cca 200 návštěvníků.

V prosinci byla uspořádána v budově SIC výstava knih získaných darem, výměnou, nebo za režijní poplatek. Jednotlivé tituly byly dle požadavků kateder převedeny na dílčí knihovny, ostatní materiály byly rozebrány.

OSIR se svým uživatelům, jimiž jsou z převážné většiny studenti, pedagogové a zaměstnanci ČZU v Praze, snaží zajistit přístup do co největšího počtu odborných databází. Jedná se především o databáze z oblasti biologie, zemědělství, lesnictví, veterinárního lékařství, ekonomie, managementu apod. ČZU v Praze má přístup i do několika citačníchází „Web of Knowledge“. Přístup k těmto informačním zdrojům je zajištěn buď účastí v konsorciu většího počtu institucí, nebo na základě přímé smlouvy mezi ČZU v Praze a producentem, resp. distributorem dané databáze. Většina těchto databází je dostupná ze všech počítačů, které patří ČZU v Praze (přístup na principu IP adres). V roce 2004 se SIC také zapojil do konsorcia na přístup k vědeckým časopisům v elektronické podobě. Pro uživatele z ČZU je tak dostupných několik set časopisů vydavatelství Elsevier, Kluwer a Springer.

Ve druhé polovině roku byly zahájeny další projekty konsorciálního přístupu k některým databázím, čímž se zvětšil i jejich počet. Významným posunem v roce 2004 je zvýšení počtu databází s plnými texty.

V roce 2004 byly v rámci ČZU dostupné následující databáze:

- CAB Abstracts
- Biological Abstracts
- EBSCOhost
- EIU ViewsWire
- DSI Full Campus Solution
- Environmental Sciences and Pollution Management (ESPM)
- Environetbase
- FSTA
- GEOBASE
- GEOREF
- KNOVEL
- Lexdata (dostupné pouze v SIC)
- Proquest 5000
- Zoological Record
- Web of Knowledge (Web of Science + JCR +Current Contents)

Snahou pracovníků OSIR je, aby uživatelé byli schopni pracovat s databázemi sami. Z toho důvodu jsou pořádány přednášky a kurzy. Pracovníci OSIR samozřejmě zajišťují i rešeršní služby. V této oblasti je pozornost věnována především pedagogům, doktorandům a studentům, kteří zpracovávají své diplomové práce.

Počet rešerší zpracovaných z jednotlivých databází v roce 2004 uvádí následující tabulka:

Název databáze	Počet rešerší
CAB	569
BIOL. ABSTR.	117
ZOOL. RECORDS.	55
WoS	74
J.CITATION.REPORT	16
MEDLINE	20
COMPENDEX	70
ICONDA	6
GEOBASE	6
GEOREF	6
FSTA	38
EIU VIEWS WIRE	18
DSI	11
EBSCO	70
ENVIROBASE	12
KNOVEL	2
EUROPA	50
SCIRUS	15
CC-RETRO	6
FULL TEXT.DB	154
CURRENT CONT.SDI	89
Celkem	1 404

V oblasti výuky studentů byly v letním semestru akademického roku 2003/2004 zařazovány přednášky, semináře i přednáškové cykly věnované základním principům práce s informacemi, práci s dostupnými elektronickými informačními zdroji, službám informačních institucí, problematice citování apod. Přednášek a seminářů se účastnili především studenti prvních ročníků bakalářských a inženýrských programů a prvních ročníků doktorandského studia. Hlavním cílem těchto přednášek bylo seznámit studenty se všemi dostupnými možnostmi využívání informačních zdrojů ke studiu i další odborné práci. Přednášky se konaly v Kongresovém sále, malé studovně SIC či v jiných prostorách ČZU v Praze (posluchárny AF a ITS). Pro účely jednotlivých přednášek byly vytvářeny výukové prezentace.

V zimním semestru akademického roku 2004/2005 pořádalo SIC opět úvodní přednášky pro studenty prvních ročníků. Tentokrát již pro studenty ze tří fakult (AF, FLE, PEF). Celkem proběhlo 19 přibližně hodinových setkání pracovníků SIC se studenty. Přednášky probíhaly v rámci povinného předmětu Úvod do studia, takže se jich zúčastnila převážná část nově přijatých studentů zmíněných fakult. Cílem bylo seznámit studenty se SIC a jeho službami. Studenti se prostřednictvím počítačové prezentace seznámili s prostory SIC, dozvěděli se jakým způsobem se mohou stát uživateli a především jaké služby jim SIC nabízí a za jakých podmínek mohou tyto služby využívat. Zároveň byla zmíněna i možnost přístupu do elektronických informačních zdrojů vhodných pro jednotlivé obory. Jako doplněk k těmto přednáškám byly na webové stránky SIC umístěny základní informace o službách SIC pro

studenty prvních ročníků. Uspořádán byl i úvodní kurz pro nové studenty doktorandského studia AF. Následující tabulka uvádí přednášky a semináře uspořádané v roce 2004:

01-03/2004	Přednášky v rámci „Úvodu do studia“ pro studenty prvního ročníku AF (informační zdroje na ČZU) (4 přednášky)
02/2004	Cyklus přednášek pro studenty 1. ročníku PGS AF (3 přednášky)
10-12/2004	Přednášky v rámci „Úvodu do studia“ pro studenty prvního ročníku AF, PEF a FLE (informační zdroje na ČZU) (19 přednášek)
11/2004	Cyklus přednášek pro studenty 1. ročníku PGS AF (1 přednáška)
12/2004	Přednáška v pro PGS studenty a zaměstnance o databázích Current Contents a Web of Science (1 přednáška)

V oblasti grantové činnosti SIC realizoval v roce 2004 grantový projekt „Podpora informační výchovy na ČZU v Praze“. Řešitelkou grantu byla Ing. Stanislava Kohoutová, CSc., spoluřešiteli PhDr. Petr Boldiš a Mgr. Hana Landová (později Tomáš Sýkora). Výstupem z grantu jsou především připravené informační materiály k tzv. informační výchově, které jsou přístupné na webových stránkách SIC (<http://www.sic.czu.cz/info/vychova.html>).

Zároveň se SIC stalo členem několika konsorcií vytvořených za účelem přístupu k elektronickým zdrojům pro vědu a výzkum ve výzkumném programu MŠMT „1N“. Jednalo se např. o databáze Web of Knowledge, Biological Abstracts, Zoological Record a CAB Abstracts. Všechny tyto projekty byly úspěšně schváleny.

SIC byl v roce 2004 nositelem investičního záměru na mobilní zařízení audiovizuální akademické sítě. Po jeho realizaci se rozšíří možnosti využitelnosti kongresového sálu o pořádání videokonferencí včetně mobilního zařízení, které zvýší flexibilitu využití ze jména v pedagogické a vědecko-výzkumné činnosti.

V oblasti ediční činnosti SIC přiděloval ISBN publikacím, které byly vydány pod hlavičkou ČZU. Dále byla zprostředkovávána výměna a prodej skript do spřátelených školských a vědeckých institucí.

AVS zajišťovalo v loňském roce velmi různorodou činnost zpravidla pouze dvěma až třemi pracovníky. Jejich výčet (bez pořadí důležitosti) následuje: nahrávání videokazet pro výuku; převádění videa VHS na CD do digitálního záznamu; vytváření kopií výukových videokazet; nahrávání pořadů z TV pro výuku; natáčení videozáznamů na konferencích, sportovních a dalších školních akcích a následná výroba videopořadů pomocí digitálního střihu; obsluha kongresového sálu SIC při konferencích; případné zajišťování obsluhy v kongresovém sále SIC během semestru při výuce včetně metodického vedení obsluhy sálu (studenti ČZU); průběžné fotografování zaměstnanců na karty (zaměstnanecké, ITIC); účast na výstavách a veletrzích, včetně organizačního, technického a materiálního zajištění (Země Živitelka, Gaudeamus); pořizování a zpracování fotografií pro propagační tiskoviny (Zpravodaj, denní tisk, Atlas školství, letáky,...); grafické návrhy, předtisková příprava propagačních tiskovin, letáků a dalších předmětů souvisejících s propagací univerzity; fotografování a grafická úprava kalendářů ČZU, včetně zajištění realizace tisku; tisk a úprava velkoplošných tisků - plotter (postery, plakáty,...); fotografická dokumentace školních aktivit, výstavby areálu, kongresů a následné zpracování fotografií, úprava pro použití v médiích;

vyvolávání černobílých fotografií a jejich další úprava a zpracování; fotografování a výroba průkazových a portrétních fotografií; skenování a úprava dat na PC; grafické zpracování a tisk vizitek a dalších tiskovin; návrhy a ruční vypisování diplomů; pomoc při organizaci a zajišťování školních akcí; aktivní účast v redakční radě Zpravodaje ČZU.

Kopírovací a kartové centrum zajišťuje správu agendy studentských, učitelských a zaměstnaneckých čipových karet a všechny činnosti spojené s vydáváním, evidencí a validací těchto karet. Vzhledem k rozšiřujícímu se využití karet byla zakoupena nová tiskárna čipových karet. Tím se eliminovaly případné technické problémy při tisku karet ke kterým v minulosti docházelo. Dále zajišťuje kopírování, laminování a vazby dokumentů pro studenty a při větším objemu zakázek i pro útvary univerzity.

V rutinním provozu se nachází prodej předplatných kuponů MHD. Za rok 2004 bylo prodáno 10.774 30-ti denních a 3.328 90-ti denních kuponů v celkové hodnotě 2,279.760,- Kč. Pro prodej je využívána centrální databáze studentů ČZU, do které je on-line přístup. Prodej kuponů je umožněn držitelům ČZU/ISIC studentských karet a karet ITIC nebo zaměstnaneckých. Čipová karta slouží jako jednoznačný identifikátor studenta a zároveň nahrazuje kmenový list na tramvajence.

V oblasti archivní a spisové služby probíhala předarchivní péče, přejímání, pořádání a evidence spisového materiálu.

Pro zlepšení jazykové gramotnosti zaměstnanců a studentů ČZU zajistil SIC prostory i lektory pro pořádání jazykových kurzů. Celkem byla zajištěna jazyková výuka nad rámec studia pro 360 posluchačů především z řad studentů. Výuka probíhala v 54 kurzech. Předností byl malý počet frekventantů v jednotlivých kurzech.

Detailní „jazykové“ rozdělení uvádí následující tabulka:

AJ-gramatika	AJ-konverzace	IJ	NJ-k	NJ-g	ŠJ-g	ŠJ-k	FJ-k
19	19	5	1	5	3	1	1

SIC zprostředkovával katedrám či děkanátům fakult ČZU, jako další aktivitu zahraničních lektorů v souvislosti se zajištěním jazykových kurzů, korektury anglických textů předkládaných ČZU do zahraničí.

SIC se snaží zlepšovat finanční situaci ČZU i svoji. Nájemné z dlouhodobých pronájmů prostor SIC (firma DM Czech, nápojové a občerstvovací automaty a provozování kavárny) je fakturováno rektorátu. Příjmy z ostatních aktivit, které mají charakter krátkodobých pronájmů, zejména pořádání konferencí, seminářů, školení kurzů či setkání, jsou převáděny do příjmů SIC. Z finančně nejvýznamnějších akcí uskutečněných v roce 2004 je třeba zmínit např. tradiční konferenci chemické firmy Dow AgroScience, která je určena pro zemědělskou veřejnost, seminář k aranžování květin pořádaný Holandskou květinovou kanceláří, školení Telecomu, seminář firmy AUTODESK, mezinárodní konferenci „Krajka“, propagační den Komerční banky, školení firem Kappa či v neposlední řadě jazykové kurzy. Mimo semestr jsou prostory SIC hojně využívány pro konání písemných částí zkoušek. Pro akce pořádané útvary univerzity se snažíme vytvořit příznivější ekonomické klima formou snížených nájmů za prostory, o kterých rozhoduje vedení univerzity.

Nejnovější službou, kterou SIC poskytuje studentům, pracovníkům i veřejnosti, je možnost zakoupení autobusových místenek. V červnu 2004 byla zřízena předprodejní kancelář systému AMS – BUS v SIC 1. patro, č. dv. 206, tel. 22438 4202. Na tomto útvaru byl realizován prodej jízdenek za více než 110.000,- Kč.